

**การประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษา
ระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 ของมหาวิทยาลัยนเรศวร**

Educational Evaluation Management and follow-up on Graduates' Work
Performance of Department of Educational Technology and Communications,
Naresuan University

ทิพรัตน์ สิริวงษ์¹

Tipparat Sittiwong

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษาในสาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา 2) เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 มหาวิทยาลัยนเรศวร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 3 ฉบับ แบ่งออกเป็น 1) แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตที่มีต่อภาควิชา 2) แบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของบัณฑิต 3) แบบสอบถามสำหรับผู้ร่วมงานของบัณฑิต สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

บัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ใช้เวลาเรียนจนสำเร็จการศึกษเป็นระยะเวลา 4 ปี (ร้อยละ 92.6) เมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาแล้วบัณฑิตไม่ได้ศึกษาเพิ่มเติม (ร้อยละ 44.9) เมื่อถามความต้องการศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือสัปดาห์ต้นศึกษาระดับปริญญาโท พบว่า บัณฑิตต้องการศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือสัปดาห์ต้นศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 90.4) เพราะต้องการต่อยอดจากวุฒิปริญญาตรี และเพื่อพัฒนาตนเอง โดยนำความรู้ไปประกอบอาชีพ และไม่ต้องการศึกษาต่อ (ร้อยละ 9.6) ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของบัณฑิตเป็นราชการ (ร้อยละ 57.4) รองลงมาคือ เอกชน (ร้อยละ 30.1) ระยะเวลาการทำงานระหว่างผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างกับบัณฑิต เป็นระยะเวลา 1-3 ปี (ร้อยละ 38.2) ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง คือ ปริญญาตรี (ร้อยละ 61.8) รองลงมา คือ ปริญญาโท (ร้อยละ 25.7) ส่วนความต้องการนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาระดับปริญญาโทของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างจากหน่วยงานที่ได้สอบถามปรากฏว่าส่วนใหญ่คือไม่ต้องการ (ร้อยละ 55.1) ผู้ร่วมงานของบัณฑิตเป็นราชการ (ร้อยละ 53.7) รองลงมา คือ เอกชน (ร้อยละ 26.5) ระยะเวลาที่ทำงานร่วมกันโดยเฉลี่ย 1-3 ปี (ร้อยละ 33.1) และ 4-6 ปี (ร้อยละ 33.1) ส่วนระดับการศึกษาของผู้ร่วมงานของบัณฑิต คือปริญญาตรี (ร้อยละ 72.8)

ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหน่วยงานที่บัณฑิตประกอบอาชีพ คือ งานราชการ (ร้อยละ 46.3) รองลงมาคือ งานเอกชน (ร้อยละ 30.1) ประเภทของงานที่บัณฑิตได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ คือ ผลิตสื่อการสอน (ร้อยละ 25) และอื่นๆ ซึ่งไม่ได้ระบุไว้ (ร้อยละ 25) สื่อการสอนที่ผลิตส่วนใหญ่ คือ สิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 24.3) รองลงมาคือ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

กราฟิก (ร้อยละ 5.9) ซึ่งประเภทของสื่อการสอนที่ผลิตมากที่สุดสามอันดับแรก คือ สิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 20.6) รองลงมา คือ วิดีทัศน์ (ร้อยละ 8.8) และกราฟิก (ร้อยละ 5.1) ส่วนประเภทของสื่อการสอนที่ผลิตน้อยที่สุดสามอันดับแรก คือ เทปเสียง (ร้อยละ 25) รองลงมาคือ สิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 5.1) และภาพนิ่ง (ร้อยละ 4.4) จำนวนบุคคลที่บัณฑิตต้องรับผิดชอบในการผลิตสื่อการสอนมีจำนวน 1-6 คน (ร้อยละ 34.6) โดยมีปริมาณงานด้านการผลิตสื่อการสอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 1-5 ชิ้น (ร้อยละ 34.6) การมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ ให้คำปรึกษาในบางเรื่อง (ร้อยละ 25) รองลงมา คือ ร่วมวางแผน (ร้อยละ 9.6) ความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาช่วยในการผลิตสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ สามารถนำไปช่วยในการทำงานได้พอสมควร แต่ต้องศึกษามีการศึกษาเพิ่มเติมบ้าง (ร้อยละ 25) รองลงมาคือ ช่วยในการทำงานได้มากที่สุด โดยไม่ต้องศึกษาเพิ่มเติมเลย (ร้อยละ 9.6) ลักษณะการให้บริการสื่อการสอน คือ บัณฑิตเป็นผู้ให้บริการสื่อการสอนด้วยตนเองทุกครั้ง (ร้อยละ 10.4) รองลงมา คือ บัณฑิตหรือผู้ร่วมงานแบ่งหน้าที่การให้บริการตามความชำนาญ (ร้อยละ 4.4) ส่วนด้านการให้บริการสื่อการสอนมีความถี่ในการให้บริการเฉลี่ย 1-10 ครั้งต่อวัน (ร้อยละ 19.9) ประเภทของสื่อการสอนที่มีผู้มาขอรับบริการมากที่สุดอันดับแรก คือ คอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 7.4) รองลงมาคือ เครื่องเสียง (ร้อยละ 4.4) และสิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 2.9) ประเภทของสื่อการสอนที่มีผู้มาขอรับบริการน้อยที่สุดอันดับแรก คือ เครื่องฉายภาพนิ่ง (ร้อยละ 11) รองลงมาคือ เครื่องฉายภาพยนตร์ (ร้อยละ 5.1) และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (ร้อยละ 3.7) บัณฑิตที่เป็นผู้สอนได้สอนวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา สอนนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มากที่สุด (ร้อยละ 5.1) รองลงมาคือ สอนในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 4.4) บัณฑิตต้องรับผิดชอบบุคลากรโดยเฉลี่ย 1-10 คน (ร้อยละ 5.1) บัณฑิตต้องทำงานวิจัยประมาณปีละ 1-4 เรื่อง (ร้อยละ 0) สะท้อนให้เห็นว่าบัณฑิตไม่มีการทำวิจัยเพิ่มเติมในขณะทำงาน สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ที่ประสบ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้และเต็มใจมาช่วยงาน (ร้อยละ 29.4) รองลงมาคือ ขาดแคลนงบประมาณเพื่อดำเนินงาน (ร้อยละ 25.7) วิธีการแก้ไขปัญหาที่ประสบจากการปฏิบัติงาน คือ เรียกศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ, แจ้งผู้บังคับบัญชาถึงความจำเป็นที่ต้องใช้เทคโนโลยี, กุยืมเงินในสถาบันการเงินที่ไว้ใจได้, เริ่มจากการสอนบุคคลอื่นให้พอที่จะสามารถทำงานพื้นฐาน, หาความรู้เพิ่มเติม, ใช้เท่าที่มีอยู่, หางบประมาณนอกระบบ, ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ, จ้างผู้ช่วยบริหารโดยตรง, นำปัญหามาวิเคราะห์ บัณฑิตต้องทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานประมาณ 1-6 คน (ร้อยละ 69.9) และปฏิบัติงานในหน่วยงานเป็นเวลา 1-8 ปี (ร้อยละ 69.9)

ความคิดเห็นที่มีต่อภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาตามคุณสมบัติเข้าศึกษาหลักสูตร 4 ปี โดยมีผลการเรียนเฉลี่ยส่วนใหญ่ คือ ไม่น้อยกว่า 2.75 (ร้อยละ 45.6) รองลงมา คือ ไม่น้อยกว่า 2.5 (ร้อยละ 23.5) ทฤษฎีที่ได้รับจากการเรียนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษามีความเพียงพอ เพราะอยู่โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้สื่อแบบเก่าๆ (ร้อยละ 54.4) ซึ่งทำให้มีทักษะเพียงพอต่อความจำเป็นในการปฏิบัติงาน ส่วนการนำมาความที่เรียนมาช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน สามารถช่วยได้ในระดับปานกลาง เพราะปฏิบัติงานได้หลากหลายและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ (ร้อยละ 55.1) ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาคควรจัดบริการทางวิชาการแก่สังคมมากที่สุด คือ จัดฝึกอบรมการผลิตและการใช้สื่อการสอนแก่ครู-อาจารย์ระดับต่างๆ (ร้อยละ 50.7) รองลงมา คือ จัดทำเอกสารทางวิชาการจำหน่ายหรือแจกจ่าย (ร้อยละ 15.4) และจัดประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ (ร้อยละ 14.7) ควรจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับนิสิตเก่า มากที่สุด คือ ประชาสัมพันธ์ข่าวและกิจกรรมของภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ทางสื่อมวลชนตามโอกาส (ร้อยละ 39.7) รองลงมาคือ จัดประชุมทางวิชาการอย่างน้อยทุกสองปี (ร้อยละ 35.5) และ จัดชุมนุมนิสิตเก่าโดยมีกิจกรรมทางวิชาการด้วย (ร้อยละ 14.7) กิจกรรมสัมพันธ์อันดับแรก คือ จัดประชุมทางวิชาการอย่างน้อยทุกสองปี (ร้อยละ 35.3) รองลงมา คือ ประชาสัมพันธ์ข่าวและกิจกรรมของภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ทางสื่อมวลชนตามโอกาส (ร้อยละ 25) และออกเยี่ยมเยียนนิสิตเก่าที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค (ร้อยละ 14.7)

คำสำคัญ: การประเมินผลการจัดการศึกษา/ ติดตามผลการปฏิบัติงาน

Abstract

The purposes of this study were 1) To study on students' opinions regarding Educational Technology and Communications, and 2) To evaluate the works of students who graduated from Educational Technology and Communications in 2007 – 2011. The sample was 170 students who graduated from Educational Technology and Communications in 2007 – 2011. The research instruments were 3 sets of questionnaires, divided into 1) Questionnaire for students regarding the major, 2) Questionnaire for supervisors or employers of the students, 3) Questionnaire for the students' colleagues. Statistics used on the study was analyzing information by using mean ($\bar{x}$) and S.D, and presenting by using tables and lectures.

Results;

Educational Technology and Communications students finished their study in four years (92.6%). Once they graduated from the major, they wouldn't continue their study (44.9%). When asked about wants of Educational Technology and Communications or Master in Audiovisual Education students, they wanted to study Educational Technology and Communications or Master in Audiovisual Education (90.4%) because they want to continue the area that they've already started and to develop themselves by applying the knowledge to their career. Students that didn't want to continue studying is 9.6%. Supervisors or employers of the students were government officials (57.4%), followed by non-government officials (30.1%). Time duration that the supervisors or employers worked with the students for 1-3 years (38.2%). The highest education level of supervisors or employers was bachelor's degree (61.8%), followed by master's degree (25.7%). 53.7% of the supervisors and employers said that they didn't want students who finished master's degree. Colleagues of students were government officials (53.7%), followed by non-government officials (26.5%). Working length was 1-3 years (33.1%), and 4-6 years 33.1%). The students' colleagues finished bachelor's degree (72.8%)

Student's opinions regarding their works, the workplaces were governmental organization (46.3%), followed by non-governmental organization (30.1%). Types of works that the students got assigned were producing instruction media (25%) and others that were not described (25%). Most of instruction media were printing media (24.3%), followed by graphics (5.9%). The top three produced instruction media were printing media (20.6%), followed by video (8.8%), and graphics (5.1%). The bottom three produced instruction media were tape (25%), followed by printing media (5.1%), and slides (4.4%). The amount of people that students were in charge of producing instruction media for was 1-6 people (34.6%) with 1-5 works a week (34.6%). The participation that the students got were advising in some stages (25%), followed by planning (9.6%). The knowledge gained from the works were ability to adjust the experience to real workplace, yet more instruction needed (25%), followed by literally helpful for working in real workplace without the need of additional instruction (9.6%). The character of assigning works for the student were the students volunteered (10.4%), followed by other students or colleagues assigned according to expertise (4.4%). The frequency of assigning works was 1-10 times a day (19.9%). Types of most requested instruction media were computer (7.4%), followed by stereo (4.4%) and printing media (2.9%). The bottom requested instruction media were slides (11%), followed by projector (3.7%) and over-head projector (3.7%). The

students got assigned to lecture other diploma students the most often (5.1%), followed by bachelor's students (4.4%). The students were in charge of taking care of 1-10 personals (5.1%). The students had to finish four studies a year (0%), which shows that the students didn't have to finish additional studies during the work period. Problems occurred during the work period were lack of knowledgeable personals who cooperated (29.4%), followed by lack of budget in order to keep the work going (25.7%). The resolutions were call the information technology center, inform supervisors of the need of technology, borrow money from a reliable financial institution, start to teach other people to be able to work fairly, learn more, use what already have, look for additional budget, consult with experts, directly inform executives, and analyze problems. The students had to work with 1-6 colleagues (69.9%) and had to perform the work at their organization for 1-8 years (69.9%).

Opinions toward Educational Technology and Communications those who would like to study in Educational Technology and Communications has grade average point of not less than 2.75 (45.6%), followed by not less than 2.5 (23.5%). Principals gained from Educational Technology and Communications was that overall education was sufficiency. Most of schools used old-fashioned media (54.4) which limited the skills regarding performance. Applying knowledge to the works could help moderately because working required various types of skills and the ability to resolve facing problems (55.1%). Educational Technology and Communications should organize an event training teachers in various levels to produce and use media (50.7%), followed by produce academic document and sell or distribute them (15.4%), and hold an academic meeting or seminar (14.7%). Also, it should keep its relationships with alumni by occasionally publicizing Educational Technology and Communications' news via mass media (39.7%), followed by hold an academic meeting at least twice a year (35.5%), and organize an alumni reunion which also includes academic activities (14.7%). The top interactive activities were organizing academic meeting at least twice a year (35.3%), followed by occasionally publicizing Educational Technology and Communications' news via mass media (25%), and visiting alumni who work in provincial area (14.7%).

Key words : Educational Evaluation Management/ Follow-up on Graduates' Work Performance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะศึกษาศาสตร์ มีฐานะเป็นคณะ/หน่วยงานหนึ่งในมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพครูให้แก่ประชาชนในเขตภูมิภาค ณ ปัจจุบันคณะศึกษาศาสตร์ประกอบไปด้วย 3 ภาควิชา คือ ภาควิชาการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา ทุกภาควิชา มีความมุ่งมั่นในการพัฒนานิสิตของตนเองออกไปเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อเป็นต้นทุนในการเพื่อพัฒนาการศึกษาไทยต่อไปในอนาคต คณะศึกษาศาสตร์ได้ผลิตบัณฑิตหลายรุ่นด้วยกัน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปทำงานทั้งภาครัฐและเอกชน

ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เป็นภาควิชาหนึ่งที่อยู่ภายใต้คณะศึกษาศาสตร์เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก โดยในระดับปริญญาตรีได้ดำเนินการเปิดหลักสูตรมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 เป็นระยะเวลา 44 ปี ผลผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรีของภาควิชาที่กำลังศึกษาจนถึงปัจจุบันหลายรุ่นด้วยกัน ส่วนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปแล้วก็มีจำนวนมากหลายสิบรุ่น บัณฑิตของภาควิชาฯ ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนว่าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งความรู้ ความประพฤติ ความมีน้ำใจ สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้เป็นอย่างดี เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะทางภาควิชาฯ ได้มีการประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตาม

ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตเป็นประจำทุกๆ 5 ปีตามวงรอบของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานต่างๆ ให้มีความทันสมัยต่อเทคโนโลยีพร้อมทั้งพัฒนาทั้งคุณธรรมและจริยธรรมตามนโยบายของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (เอกสารประกันคุณภาพภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, 2556)

การประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสมและนำมาวิเคราะห์ตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยนำผลการวัดมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน การประเมินการจัดการศึกษา จึงกระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตขององค์การ/สถาบันทางการศึกษา มีการตัดสินคุณค่าโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สุทธิวรรณ ตันติรจนวงศ์, 24 เมษายน 2557) จะเห็นได้ว่าการประเมินการจัดการศึกษามีความสำคัญช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านบริหาร ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและแผน หรือ ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับ ชาติระดับท้องถิ่น และสถานศึกษา ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการศึกษาว่ามีคุณภาพและเพียงพอหรือไม่ ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดงบประมาณ จำนวนบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ช่วยให้ได้ข้อมูลในการประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานขององค์การทางการศึกษาและประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานของสถานศึกษาและช่วยในการติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน ส่วนทางด้านของการเรียนการสอน การประเมินการจัดการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการดำเนินงาน

ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและคุณภาพของการเรียนการสอน คุณภาพของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการใช้สื่อการเรียนรู้อให้มีประสิทธิภาพ โดยขอบข่ายของการประเมินการจัดการศึกษา มีสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยนำเข้าในการจัดการศึกษา เช่น ครู ผู้เรียน และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ผลผลิตของสถานศึกษาหรือผู้เรียน ความสำเร็จของสถาบัน (<http://edu.stou.ac.th/EDU>) ดังนั้นการประเมินการจัดการศึกษาเป็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ทรัพยากรการศึกษา กระบวนการจัดการศึกษา ผลผลิต ผลกระทบ และความสำเร็จของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา เช่น การประเมินนโยบาย แผนงาน โครงการ การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษา การประเมินงบประมาณ การประเมินกระบวนการบริหาร การประเมินหลักสูตร การประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผลเรียน การประเมินลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การประเมินการมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

การติดตามเป็นกระบวนการของการติดตามข่าวสารของผู้ที่จบการศึกษาไปแล้ว เพื่อรวบรวมข้อมูล ในระยะเวลาหนึ่งหลังจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว การติดตามเพื่อหาข้อมูลว่า นักศึกษาเก่ามีความสามารถในการประกอบอาชีพเพียงไรเพื่อเตือนให้นักศึกษาปัจจุบันได้ตระหนักถึงปัญหาที่จะมาในภายหน้า เพื่อรับทราบความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนและการให้บริการต่างๆ เพื่อรับแนวความคิดในการปรับปรุง การบริการต่างๆ ในสถานศึกษา ประโยชน์ของการติดตาม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น 1) ปรับปรุงหลักสูตร โดยอาจเพิ่มรายวิชา หรือขยายหลักสูตร การปรับปรุงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งอาจจะส่งผลให้มีการทบทวนความจำเป็นของหลักสูตร และการจัดสภาพการเรียนการสอน 2) เร่งเร้าให้มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงปรัชญาการจัดการเรียนการสอน เพื่อเน้นความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนให้มากขึ้น ข้อมูลการติดตามจะช่วยให้มีการตัดสินใจว่าควรจัดการศึกษาอย่างไรให้เหมาะสมในสถานการณ์แต่ละช่วง 3) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน กล่าวคือ

เมื่อสถานศึกษาทราบว่า ชุมชนต้องการสิ่งใดก็อาจจัดกิจกรรมตอบสนองต่อชุมชน ทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน (Hatch & Stefire, 1965) สรุปว่าการติดตามเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ที่จบการศึกษาไปแล้ว ซึ่งจะทำให้ทราบความสามารถและปัญหาในการประกอบอาชีพของบุคคลเหล่านั้น และเพื่อทราบความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนหรือการให้บริการอื่นๆ อันอาจจะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษากับผู้ที่ยังจบการศึกษาไปแล้ว

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการประเมินผลการจัดการศึกษาและการติดตามผลมีความสำคัญในการรวบรวมเพื่อให้ได้ ข้อมูลสารสนเทศมาช่วยในการจะพัฒนาหลักสูตรของภาควิชา ให้ทันสมัยอยู่เสมอโดยวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวได้มาจากข้อมูลจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษา หน่วยงานที่จ้างนิสิตเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่มีประโยชน์มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของภาควิชา และมาพัฒนาหลักสูตรของภาควิชา ให้ทันสมัยต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมทั้งเพื่อผลผลิตบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งผลที่ได้ดังกล่าวจะทำให้เราทราบว่า นิสิตที่จะเราต้องผลิตออกไปสู่สังคมต้องมีความรู้พื้นฐานที่จะสามารถปฏิบัติงานด้านใดบ้างและตามหน่วยงานต่างๆ ต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอย่างไรหรือกล่าวได้ว่า “ความต้องการของตลาดเป็นแบบใด” โดยทางภาควิชาได้ตระหนักถึงการผลิติดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ จึงมีแผนงานในการปรับปรุงหลักสูตรของภาควิชา ทุกๆ 5 ปี เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัย กับความต้องการของตลาดแรงงาน หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการปรับปรุงหลักสูตรนั้นจะต้องมีการสอบถามความต้องการจากผู้ใช้งานบัณฑิต ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมทั้งตัวบัณฑิตเองที่จบไปมีงานทำจะมีประสบการณ์ในการทำงานทำให้รู้ความต้องการของหน่วยงานของตนเองว่าต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านใด หรือหลักสูตรควรจะเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้ที่มีความจำเป็นในการนำไปใช้งานอะไรบ้างที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่พัฒนาตนเองและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วและสามารถแข่งขันกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ได้รวมทั้งทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ ณ

ขณะนี้ โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรของภาควิชา ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์การประกันคุณภาพในองค์ประกอบที่ 2 โดยรายละเอียดของการประกันคุณภาพการศึกษากล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรต้องให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลาดแรงงาน และศิษย์เก่า ซึ่งสอดคล้องกับเสนอแนะของผู้วิพากษ์หลักสูตรที่ผ่านมาได้แนะนำให้ภาควิชา ดำเนินการทบทวนเพื่อพัฒนาหลักสูตรอยู่ตลอดเวลา และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐาน TQF เนื่องจากสาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีการประเมินผลการจัดการศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานของนิสิตทุกๆ โดยดูว่านิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วนั้นได้นำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงานเพียงไร และมีปัญหาในการทำ งานอย่างไรบ้าง ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างและผู้ร่วมงาน ตลอดจนความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชา ซึ่งผลที่ได้นี้จะ เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อภาควิชา ที่อาจจะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรของภาควิชา ทบทวนปรัชญา และการวางแผนจัดการศึกษาที่ทันสมัยสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นในอนาคต ให้สมกับปณิธานของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ที่ก่อตั้งมาเพื่อพัฒนาภูมิภาคนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษาในสาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ในด้านหลักสูตร วิธีการสอน การประเมินผลของอาจารย์ อุปกรณ์การเรียนและระยะเวลาในการศึกษา
2. เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างและผู้ร่วมงานของบัณฑิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อมูลเพื่อประกอบในการปรับปรุงระบบการจัดการความรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนันทนเอง และพัฒนา

หลักสูตรและจัดการศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ของภาควิชาชีพ ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคมยิ่งขึ้นสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภาควิชาชีพและมาตรฐาน TQF ของมหาวิทยาลัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ได้แก่ กลุ่มบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ภาคปกติหลักสูตร 4 ปี สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 จำนวน 170 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของบัณฑิต ผู้ร่วมงานของบัณฑิต ที่มีต่อภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม 3 ฉบับ

1. แบบสอบถามสำหรับบัณฑิต ได้แก่ ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ในด้านของหลักสูตร วิธีสอนและการประเมินผลของอาจารย์อุปกรณ์การสอน ระยะเวลาในการศึกษา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สภาพการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน รายชื่อผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างและผู้ร่วมงานของบัณฑิต

2. แบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของบัณฑิต ได้แก่ ปริมาณงานที่บัณฑิต ปฏิบัติความพอใจในงาน คุณภาพของงาน ความรับผิดชอบ ความมีวินัย มนุษยสัมพันธ์ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและความอดทน

3. แบบสอบถามสำหรับผู้ร่วมงานของบัณฑิต ได้แก่ ปริมาณงานที่บัณฑิตปฏิบัติ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความเต็มใจในการปฏิบัติงาน คุณภาพของงาน การตัดสินใจความรับผิดชอบ ความจริงใจ ความมีวินัย และการยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงาน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามหลายช่องทางได้แก่ ทางไปรษณีย์ ทางอีเมลและทางเฟสบุ๊ค โดยทางไปรษณีย์ได้ทำการผนึกดวงตราไปรษณียากรเพื่อให้ส่งกลับ ไปถึงบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาทุกคน และส่งซ้ำไปถึงบัณฑิตที่ยังไม่ตอบกลับมาที่ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ภายใน 60 วัน ในแบบสอบถามให้ระบุชื่อผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างและผู้ร่วมงานของบัณฑิตแต่ละคนกลับมา จากนั้นสืบตั้งแต่ปีการศึกษา 2550-2554 จำนวน 170 คน ส่งแบบสอบถามจำนวน 170 ชุด ทุละ 3 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 136 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างและผู้ร่วมงานของบัณฑิต

บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มีอายุ 21-25 ปี (ร้อยละ 54.4) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 50.7) เพศชาย (ร้อยละ 49.3) บัณฑิตสำเร็จการศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2551 (ร้อยละ 29.4) ใช้เวลาเรียนจนสำเร็จการศึกษาเป็นระยะเวลา 4 ปี (ร้อยละ 92.6) สถานภาพของบัณฑิตก่อนเข้าศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คือ ยังไม่ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 75.7) สถานภาพของบัณฑิตระหว่างศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ยังไม่ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 70.6) สถานภาพของบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คือ ประกอบอาชีพในหน่วยงานใหม่ เพราะสอบบรรจุได้ งานตรงกับความสามารถ ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าเดิม (ร้อยละ 73.19) เมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาแล้ว บัณฑิตส่วนใหญ่ ไม่ได้ศึกษาเพิ่มเติม (ร้อยละ 44.9) เมื่อถามความต้องการศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือโสตทัศนศึกษาระดับปริญญาโทของบัณฑิตพบว่า ต้องการศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือโสตทัศนศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 90.4) เพราะ ต้องการต่อยอดจากวุฒิปริญญาตรี และเพื่อ

พัฒนาตนเอง โดยนำความรู้ไปประกอบอาชีพ และไม่ต้องการศึกษาต่อ (ร้อยละ 9.6)

ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของบัณฑิต ส่วนใหญ่มีอายุ 46-50 ปี (ร้อยละ 39) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.2) เป็นเพศชาย (ร้อยละ 47.8) สถานภาพหน่วยงานของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของบัณฑิต ส่วนใหญ่เป็นราชการ (ร้อยละ 57.4) รองลงมาคือ เอกชน (ร้อยละ 30.1) ระยะเวลาการทำงานระหว่างผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างกับบัณฑิต ส่วนใหญ่เป็นระยะเวลา 1-3 ปี (ร้อยละ 38.2) ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของบัณฑิตมีระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี (ร้อยละ 61.8) รองลงมา คือ ปริญญาโท (ร้อยละ 25.7) ส่วนความต้องการนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาระดับปริญญาโทของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างจากหน่วยงานที่ได้สอบถามปรากฏว่าส่วนใหญ่คือไม่ต้องการ (ร้อยละ 55.1)

ผู้ร่วมงานของบัณฑิต ส่วนใหญ่มีอายุ 26-30 ปี (ร้อยละ 33.1) รองลงมาอายุ 31-35 ปี (ร้อยละ 27.2) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.3) เป็นเพศชาย (ร้อยละ 39.7) สถานภาพหน่วยงานของผู้ร่วมงานของบัณฑิต ส่วนใหญ่เป็นราชการ (ร้อยละ 53.7) รองลงมา คือ เอกชน (ร้อยละ 26.5) ผู้ร่วมงานของบัณฑิตได้ร่วมงานกัน ส่วนใหญ่เป็นระยะเวลา 1-3 ปี (ร้อยละ 33.1) และ 4-6 ปี (ร้อยละ 33.1) เช่นกัน ผู้ร่วมงานของบัณฑิตมีระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่ คือปริญญาตรี (ร้อยละ 72.8)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและความคิดเห็นที่มีต่อภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน หน่วยงานที่บัณฑิตประกอบอาชีพส่วนใหญ่ คือ งานราชการ (ร้อยละ 46.3) รองลงมาคือ งานเอกชน (ร้อยละ 30.1) ประเภทของงานที่บัณฑิตได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ส่วนใหญ่ คือ ผลิตสื่อการสอน (ร้อยละ 25) และอื่นๆ ซึ่งไม่ได้ระบุไว้ (ร้อยละ 25) สื่อการสอนที่บัณฑิตผลิตส่วนใหญ่ คือ สิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 24.3) รองลงมาคือ กราฟิก (ร้อยละ 5.9) ซึ่งประเภทของสื่อการสอนที่บัณฑิตผลิตมากที่สุดสามอันดับแรก คือ สิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 20.6) รองลงมาคือ วิดิทัศน์ (ร้อยละ 8.8) และกราฟิก (ร้อยละ 5.1) ส่วนประเภทของสื่อการสอนที่บัณฑิตผลิตน้อยที่สุดสามอันดับแรก คือ เทปเสียง (ร้อยละ 25) รองลงมาคือ สิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 5.1) และภาพนิ่ง (ร้อยละ 4.4) จำนวน

บุคคลที่บัณฑิตต้องรับผิดชอบในการผลิตสื่อการสอนมีจำนวน 1-6 คน (ร้อยละ 34.6) โดยบัณฑิตมีปริมาณงานด้านการผลิตสื่อการสอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 1-5 ชิ้น (ร้อยละ 34.6) บัณฑิตมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ ให้คำปรึกษาในบางเรื่อง (ร้อยละ 25) รองลงมา คือ ร่วมวางแผน (ร้อยละ 9.6) ความรู้ที่บัณฑิตได้รับจากหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาช่วยในการผลิตสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ ช่วยได้พอสมควร โดยต้องศึกษาเพิ่มเติมบ้าง (ร้อยละ 25) รองลงมาคือ ช่วยได้มากที่สุด โดยไม่ต้องศึกษาเพิ่มเติมเลย (ร้อยละ 9.6) ลักษณะการให้บริการสื่อการสอนของบัณฑิตส่วนใหญ่ คือ ท่านเป็นผู้ให้บริการสื่อการสอนด้วยตนเองทุกครั้ง (ร้อยละ 10.4) รองลงมา คือ ท่านหรือผู้ร่วมงานแบ่งหน้าที่การให้บริการตามความชำนาญ (ร้อยละ 4.4) บัณฑิตมีความถี่ในการให้บริการสื่อการสอนโดยเฉลี่ย 1-10 ครั้งต่อวัน (ร้อยละ 19.9) ประเภทของสื่อการสอนที่มีผู้มาขอรับบริการมากที่สุดอันดับแรก คือ คอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 7.4) รองลงมาคือ เครื่องเสียง (ร้อยละ 4.4) และ สิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 2.9) ประเภทของสื่อการสอนที่มีผู้มาขอรับบริการน้อยที่สุดอันดับแรก คือ เครื่องฉายภาพนิ่ง (ร้อยละ 11) รองลงมาคือ เครื่องฉายภาพยนตร์ (ร้อยละ 5.1) และ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (ร้อยละ 3.7) บัณฑิตที่สอนวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา สอนนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มากที่สุด (ร้อยละ 5.1) รองลงมา คือ สอนในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 4.4) บัณฑิตต้องรับผิดชอบบุคลากรโดยเฉลี่ย 1-10 คน (ร้อยละ 5.1) บัณฑิตต้องทำงานวิจัยประมาณปีละ 1-4 เรื่อง (ร้อยละ 0) สะท้อนให้เห็นว่าบัณฑิตไม่มีการทำวิจัยเพิ่มเติมในขณะทำงาน สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ที่ประสบ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้และเต็มใจมาร่วมงาน (ร้อยละ 29.4) รองลงมาคือ ขาดแคลนงบประมาณเพื่อดำเนินงาน (ร้อยละ 25.7) วิธีการแก้ไขปัญหามากที่สุดจากการปฏิบัติงาน คือ เรียกศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ, แจ้งผู้บังคับบัญชาถึงความจำเป็นที่ต้องใช้เทคโนโลยีดังกล่าว, กุ๊ยมเงินในสถาบันการเงินที่ไว้ใจได้, เริ่มจากการสอนบุคคลอื่นให้พอที่จะสามารถทำงานพื้นฐานได้บ้าง, หาความรู้เพิ่มเติม, ใช้เท่าที่มีอยู่, หางบประมาณนอกระบบ, ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ, ขี้แจ้งผู้บริหารโดยตรง, นำปัญหามาวิเคราะห์ บัณฑิตต้องทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานประมาณ 1-6 คน

(ร้อยละ 69.9) และบัณฑิตได้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเป็นเวลา 1-8 ปี (ร้อยละ 69.9)

ความคิดเห็นที่มีต่อภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาตามคุณสมบัติส่วนใหญ่ คือ เข้าศึกษาหลักสูตร 4 ปี ในมหาวิทยาลัยสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (ร้อยละ 79.4) รองลงมา คือ จบปริญญาทางการศึกษา สาขาวิชาใดๆ ก็ได้ และจบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาใดๆ ก็ได้ (ร้อยละ 10.3) โดยมีผลการเรียนเฉลี่ยส่วนใหญ่ คือ ไม่น้อยกว่า 2.75 (ร้อยละ 45.6) รองลงมา คือ ไม่น้อยกว่า 2.5 (ร้อยละ 23.5) ทฤษฎีที่ได้รับจากหลักสูตรการศึกษบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คือ เพียงพอ เพราะอยู่โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้สื่อแบบเก่าๆ (ร้อยละ 54.4) ทักษะมีเพียงพอต่อความจำเป็น ในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตได้รับจากหลักสูตรการศึกษบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ส่วนใหญ่ คือ เพียงพอ เพราะงานที่ทำเป็นงานปฏิบัติซึ่งชำนาญอยู่แล้ว (ร้อยละ 50.7) ส่วนการนำหลักสูตรการศึกษบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มาช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน สามารถช่วยได้ในระดับปานกลาง เพราะสามารถปฏิบัติงานได้หลากหลาย สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ (ร้อยละ 55.1) ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาควรจัดบริการทางวิชาการแก่สังคมมากที่สุด คือ จัดฝึกอบรมการผลิตและการใช้สื่อการสอนแก่ครู-อาจารย์ระดับต่างๆ (ร้อยละ 50.7) รองลงมา คือ จัดทำเอกสารทางวิชาการจำหน่ายหรือแจกจ่าย (ร้อยละ 15.4) และจัดประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ (ร้อยละ 14.7) ควรจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับนิสิตเก่า มากที่สุด คือ ประชาสัมพันธ์ข่าวและกิจกรรมของภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ทางสื่อมวลชนตามโอกาส (ร้อยละ 39.7) รองลงมาคือ จัดประชุมทางวิชาการอย่างน้อยทุกสองปี (ร้อยละ 35.5) และ จัดชุมนุมนิสิตเก่าโดยมีกิจกรรมทางวิชาการด้วย (ร้อยละ 14.7) กิจกรรมสัมพันธ์อันดีแรก คือ จัดประชุมทางวิชาการอย่างน้อยทุกสองปี (ร้อยละ 35.3) รองลงมาคือ ประชาสัมพันธ์ข่าวและกิจกรรมของภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ทางสื่อมวลชนตามโอกาส (ร้อยละ 25) และออกเยี่ยมเยียนนิสิตเก่าที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค (ร้อยละ 14.7)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการจัดหลักสูตรการศึกษบัณฑิต

1. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการจัดหลักสูตรการศึกษบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หลักสูตรควรมีความหลากหลายสาขาวิชาเอก และเน้นการปฏิบัติเพื่อที่นิสิตจะได้มีทักษะ ประสบการณ์ในการไปทำงานในอนาคตและมีความครอบคลุมในความต้องการของตลาดแรงงาน

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านวิธีการสอนและการประเมินผลการเรียนของอาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ควรเน้นการสอนที่นักศึกษา สามารถนำไปใช้งานจริงในการประกอบอาชีพ และปรับการสอนตามยุคสมัยปัจจุบัน ยกเลิกความคิดหัวโบราณของอาจารย์สอนบางท่าน เปิดรับอาจารย์รุ่นใหม่ที่มีพลังในการสอน และเข้าใจโลกยุคปัจจุบัน ให้โอกาสนิสิตได้คิดเอง และลงมือฝึกเองให้มากๆ เพราะแต่ละคนจะได้มีความคิดที่แตกต่างกันไป ซึ่งมันเป็นเรื่องที่แปลกใหม่ โดยมีอาจารย์คอยแนะนำเป็นรายบุคคล

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านอุปกรณ์การสอนและการฝึกปฏิบัติ การเรียนการสอนควรมีเครื่องมือให้ปฏิบัติ มีความทันสมัยและอุปกรณ์ใหม่ๆ ให้เรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาจะได้มีประสบการณ์ใช้งานจริง และนำไปใช้กับงานของตนในเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว เพื่อให้มีทักษะประสบการณ์ ที่จะเอาไปใช้ในเวลาการทำงาน

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ควรจัดอบรมแก่นิสิตปีละหลายๆ ครั้งในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ และเน้นให้นิสิตมีความชำนาญในเครื่องมือ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างมีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต ในเรื่องการยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานทุกระดับ ในระดับมาก ($\bar{x}=3.71$, S.D.= .457) รองลงมาคือ ความสามารถในการแก้ปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน ($\bar{x}=3.65$, S.D.= .480) และน้อยที่สุดคือ ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมในการรายงานทั้งด้วยวาจาและการเขียนบันทึก ($\bar{x}=3.13$, S.D.= .686)

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานของบัณฑิต ที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ความคิดเห็นของผู้ร่วมงานของบัณฑิต ที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต ผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตด้วยระดับมากในเรื่องการยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงาน ($\bar{x}=3.87$, S.D.= .340) ระดับปานกลาง คือ การยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานทุกระดับ ($\bar{x}=3.80$, S.D.= .400) และน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการอภิปรายโต้ตอบปัญหาต่างๆ อย่างตรงประเด็นและรัดกุม ($\bar{x}=3.14$, S.D.= .623)

อภิปรายผลการวิจัย

การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554 ของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พบว่าบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วได้ประกอบอาชีพในหน่วยงานต่างๆ ร้อยละ 73.19 รองลงมาคือ ยังไม่ประกอบอาชีพ เพราะศึกษาต่อ ร้อยละ 30.1 และไม่ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เนื่องจากนายจ้างในหน่วยงานต่างๆ จากการสอบถามไม่ต้องการบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาไม่ส่งผลต่อการทำงานเทียบเท่ากับประสบการณ์การทำงาน แต่ถ้าบัณฑิตต้องการจะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปพบว่า ต้องการศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือสื่อดัดแปลงศึกษาระดับปริญญาโท เพราะต้องการต่อยอดจากวุฒิปริญญาตรี และเพื่อพัฒนาตนเอง โดยนำความรู้ไปประกอบอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ กองแผนงาน (2548) ที่พบว่า สถาบันการศึกษาในประเทศที่บัณฑิตเลือกศึกษาต่อมากที่สุดยังเป็นสถาบันเดิมและสาขาเดิม ระยะเวลาการทำงานระหว่างผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างกับบัณฑิต ส่วนใหญ่เป็นระยะเวลา 1-3 ปี คล้ายกับระยะเวลาของเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตได้ร่วมงานกัน ส่วนใหญ่เป็นระยะเวลา 1-3 ปีเช่นกัน

ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประเภทของงานที่บัณฑิตได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติส่วนใหญ่ คือ ผลิตสื่อการสอน สื่อการสอนที่บัณฑิตผลิตส่วนใหญ่ คือ สิ่งพิมพ์ และเป็นสื่อผลิตมากที่สุดเป็นอันดับแรกด้วย ส่วนที่ผลิตน้อยที่สุด คือ เทปเสียง เนื่องจากเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ไม่มีอุปกรณ์ในการสนับสนุนการใช้

สื่อประเภทเทปเสียง จำนวนบุคคลที่รับผิดชอบในการผลิตสื่อการสอนมีจำนวน 1-6 คน มีปริมาณงานด้านการผลิตสื่อการสอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 1-5 ชิ้น การมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการสอนส่วนใหญ่ คือ ให้คำปรึกษาในบางเรื่องร่วมวางแผน โดยบัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาช่วยในการผลิตสื่อการสอนได้พอสมควร โดยมีการศึกษาเพิ่มเติมบ้าง เนื่องจากหลักสูตรของภาควิชา ไม่มีอุปกรณ์หรือครุภัณฑ์เหมือนเอกชนหรือหน่วยงานที่บัณฑิตทำงาน ประเภทของสื่อการสอนที่มีผู้มาขอรับบริการน้อยที่สุดอันดับแรก คือ เครื่องฉายภาพนิ่ง รองลงมาคือ เครื่องฉายภาพยนตร์ และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ การขอเข้าใช้บริการทำให้สามารถนำสิ่งเหล่านั้นมาเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเฉพาะเนื้อหาในการเรียนการสอน ควรที่จะเน้นไปที่สื่อสิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์ ส่วนการทำงานวิจัยบัณฑิตไม่ได้ทำวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าไม่มีการทำวิจัยเพิ่มเติมในขณะทำงานสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ที่ประสบ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้และเต็มใจมาช่วยงาน ขาดแคลนงบประมาณเพื่อดำเนินงาน วิธีการแก้ไขปัญหาที่ประสบจากการปฏิบัติงาน คือ แจ้งผู้บังคับบัญชาถึงความจำเป็นที่ต้องใช้เทคโนโลยีดังกล่าว, กุ้ยืมเงินในสถาบันการเงินที่ไว้วางใจได้, เริ่มจากการสอนบุคคลอื่นให้พอที่จะสามารถทำงานพื้นฐานได้บ้าง, หาความรู้เพิ่มเติม, ใช้เท่าที่มีอยู่, หางบประมาณนอกกรอบ, ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ, ขี้แจ้งผู้บริหารโดยตรง, นำปัญหามาวิเคราะห์ ซึ่งกระบวนการที่ได้กล่าวมาข้างต้นเห็นว่าบัณฑิตมีการนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (งานบริการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนักศึกษา, 2555) ที่พบว่า บัณฑิตได้นำประสบการณ์ ความรู้และทักษะในการเรียนไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิต

ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรของภาควิชา พบว่า เนื้อหาทางด้านทฤษฎีและทักษะมีความเพียงพอต่อความจำเป็นสำหรับการทำงานเพราะอยู่โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้สื่อแบบเก่าๆ อาจจะเนื่องจากการที่บัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในหน่วยงานราชการและมีความคุ้นเคยตั้งแต่การเรียนในสถาบันอยู่แล้วทำให้มี

ความคุ้นเคยและชำนาญสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรมาช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน สามารถช่วยได้ในระดับปานกลาง เพราะสามารถปฏิบัติงานได้หลากหลาย สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ สิ่งที่บันทึกต้องการให้ภาคีฯ ดำเนินการคือ จัดบริการทางวิชาการแก่สังคม เช่น จัดฝึกอบรมการผลิตและการใช้สื่อการสอนแก่ครู-อาจารย์ระดับต่างๆ รองลงมา คือ จัดทำเอกสารทางวิชาการจำหน่ายหรือแจกจ่าย และจัดประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ จัดกิจกรรมสัมพันธ์กับนิสิตเก่า โดยการประชาสัมพันธ์ข่าวและกิจกรรมของภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ทางสื่อมวลชนตามโอกาส จัดชุมนุมนิสิตเก่าโดยมีกิจกรรมทางวิชาการด้วย กิจกรรมสัมพันธ์ จัดประชุมทางวิชาการอย่างน้อยทุกสองปี และออกเยี่ยมเยียนนิสิตเก่าที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานี้ภาคีฯ ไม่มีการดำเนินการและไม่มีแผนอย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นแผนในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือแผนของภาควิชาฯ ไม่มีการปฏิรูประบบนี้จึงเป็นข้อเสนอแนะที่ภาคีฯ ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการจัดหลักสูตรการศึกษานิสิต

1. หลักสูตรควรมีความหลากหลายสาขาวิชาเอก และเน้นการปฏิบัติเพื่อที่นิสิตจะได้มีทักษะ ประสบการณ์ในการไปทำงานในอนาคตและมีความครอบคลุมในความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยสัญญาวันงาม และทิพรรัตน์ สิริทิวส์ (2551) การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2533-2541 พบว่า วิธีสอนควรเน้นการปฏิบัติและควรมีเครื่องมือให้ปฏิบัติมากกว่านี้ ควรมีอุปกรณ์ใหม่ ๆ ให้เรียนรู้ จะเห็นได้ว่าหลักสูตรของสาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาควรยังต้องเน้นปฏิบัติไม่ว่าจะมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใดสิ่งที่ควรมีอยู่ตลอดเวลา คือ เนื้อหาภายในหลักสูตรที่เน้นการสอนแบบปฏิบัติเพื่อให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์เพื่อนำไปใช้ในการทำงานในอนาคตต่อไป

2. ควรเน้นการสอนที่นิสิต สามารถนำไปใช้งานจริงในการประกอบอาชีพ และปรับการสอนตามยุคสมัย ปัจจุบัน ยกเลิกความคิดหัวโบราณของอาจารย์สอนบางท่าน เปิดรับอาจารย์รุ่นใหม่ที่มีพลังในการสอน และเข้าใจโลกยุคปัจจุบัน ให้โอกาสนิสิตได้คิดเอง และลองผิดถูกเอง

ให้มากๆ เพราะแต่ละคนจะได้มีความคิดที่แตกต่างกันไป ซึ่งมันเป็นเรื่องที่แปลกใหม่ โดยมีอาจารย์คอยแนะนำเป็นรายบุคคล

3. ควรมีเครื่องมือให้ปฏิบัติ มีความทันสมัย และอุปกรณ์ใหม่ๆ ให้เรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาจะได้มีประสบการณ์ใช้งานจริง และนำไปใช้กับงานของตนในเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว เพื่อให้มีทักษะ ประสบการณ์ ที่จะเอาไปใช้ในเวลาการทำงาน

4. ควรจัดอบรมแก่นิสิตปีละหลายๆ ครั้งในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ และเน้นให้นิสิตมีความชำนาญในเครื่องมือ

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างมีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต ผู้ร่วมงานให้การยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานทุกระดับในระดับมาก สอดคล้องกับงานของอรอุมา ไชยเอมและนงนุช โอเบะ (2551) ที่พบว่าผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นความสำเร็จของหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้บัณฑิตเป็นบุคคลที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ส่วนที่น้อยที่สุดคือ ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมในการรายงานทั้งด้วยวาจาและการเขียนบันทึก ด้านนี้ภาคีฯ ควรที่จะนำมาปรับเนื้อหาของหลักสูตรให้พัฒนาความสามารถของนิสิตให้มีความสามารถทางด้านภาษาโดยเฉพาะการเขียน การพูด ความคิดเห็นของผู้ร่วมงานของบัณฑิต ที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต ผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตด้วยระดับมากในเรื่องการยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงาน และการยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานทุกระดับ ส่วนที่ควรนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนของคณาจารย์ในภาควิชาฯ และวิธีการเรียนการสอนในหลักสูตรคือ ความสามารถในการอภิปรายโต้ตอบปัญหาต่างๆ อย่างตรงประเด็นและรัดกุม ซึ่งเป็นด้านที่บัณฑิตมีน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษา เพื่อทำการ

ปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนของภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของนิสิตตลาดแรงงาน สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและทันสมัยตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

งานบริการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนักศึกษา. (2555). *โครงการติดตามผลบัณฑิตเกสัชศาสตร์*

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2555, สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2557 จาก

<http://www.pharmacy.cmu.ac.th/unit/reg/>

งานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี. (2548). *ติดตามผลการดำเนินงานและศึกษาต่อของ*

บัณฑิต รุ่นปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีจอมเกล้าธนบุรี, สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2557 จาก www.kmutt.ac.th/pd/inoffice/working_Undergraduate48.pdf

ศิริวรรณ วิทยาเวช และเจนจิรา เทศิม. (2548). *การติดตามประเมินผลบัณฑิต สาขาวิชาอนุบาลศึกษา รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2546 วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล*, 26 มีนาคม 2557 จาก

www.rs.mahidol.ac.th/thai/research/journal_t/book1_1/2_5.pdf

สัญญา วันงาม และทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์. (2551). *การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2533-2541 ของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์. วารสารเทคโนโลยีการศึกษา*, 3(1), 7-21.

สุทธิวรรณ ดันดิรจนางค์. (2557). *การวัดและการประเมินการจัดการศึกษา*, สืบค้นเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2557, จาก <http://edu.stou.ac.th/EDU/UploadedFile/หน่วยที่ 15 2015.pdf>

อรอุมา ไชยเอม และนงนุช โอชะ. (2551). *การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตปีการศึกษา 2548 ในโครงการร่วมผลิตระหว่างมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ กับกระทรวงสาธารณสุข. วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 2, 6-18.

อุไรวรรณ แอ็บปลิ่ง และเสาวลักษณ์ ไชยเมฆา. (2556). *รายงานการวิจัย การติดตามผลบัณฑิตเกสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2556*, 26 มีนาคม 2557 จาก

<http://www.pharmacy.cmu.ac.th/unit/reg/>

ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. (2556). *เอกสารประกันคุณภาพ ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2556*.

Hatch, Raymon N. and Stefire, Buford. (1965). *Administration of Guidance Service*. New Jersey : Prentice-Hall.